

Temamøde d. 11. juni 2010. Kvalitet og bæredygtighed.

Steen Hvass' gruppe, kulturhistoriske og naturhistoriske museer.

Referat fra gruppedrøftelsen.

INDSAMLING

- : Det er problematisk at skulle forholde sig til skemaet. Der findes jo indsamlingsprojekter på hvert niveau: lokalt, regionalt og nationalt. Desuden giver det ikke mening at anskue de 5 hovedopgaver adskilt, f.eks. hører registrering sammen med indsamling, som hører til forskning.

Ingen af de tre niveauer, lokalt, regionalt og nationalt, må forsømmes. De er desuden ikke hierarkiske. Tre niveauer har vi og skal vi bevare. Vi skal kunne operere på alle tre niveauer. Men man kan være bekymret for det lokale niveau.

- : Enig. Hver enkelt genstand er relevant på alle tre niveauer. Hvad gør man så? Man må vurdere hver enkelt genstand. Skemaet kan derfor ikke bruges.

- : Genstandsindsamling handler tingen om, hvorvidt genstanden er betydningsbærende. Indsamlingssted og det betydningsbærende hører ikke nødvendigvis sammen.

- : Det er vigtigt med ressourcer på hvert niveau og kanaler mellem niveauerne, så de også kan flyde sammen. Samarbejder på tværs af niveauer er vigtigt.

- : Skal der være forskellige strategier for hvert niveau, en lokal strategi for indsamling etc.?

- : Vi har en ny situation i museumsverdenen. Men, vi skal ikke bare vælge det modsatte af det eksisterende. Tænk på kommunernes tilskud, lokalsamfundet m.m, hvor museet fremstår med en egen identitet.

Vi mangler nationale strategier, som er enkle og ikke rigide. De tre hovedmuseer skal spille en rolle, de skal være drivkraften i samarbejde med specialmuseer og lokale museer. De nationale strategier skal have fokus på hvor nationen gerne vil lave en ekstraordinær indsats. Midlerne skal ikke kun følge strategier, men stadig være bredt ud. Det nationale element, hovedmuseer og lokalt/regionalt niveau i samspil.

Mht. arkæologi kan arbejdet udføres i lokalområdet, men det er naturligvis vigtigt at sikre faglig udforskning og formidling, og det kræver en vis volumen. Det er en balancegang: Vi skal passe på, vi ikke dræber kreativiteten og den lokale identitet ved at udelukke det lokale niveau.

Enhver indsamling skal være bundet af et forskningsprojekt. Har man indsamlingspolitik eller forskningsstrategi? Forskning og indsamling hænger sammen. Det er et komplekst problem.

- : Hovedmuseerne dækker ikke alle områder. Der er museer med specialer, som hovedmuseerne ikke dækker. Vi skal tænke bredden i strategi - i stedet for at tænke indenfor kasserne i skemaet. Indsamling skal have et lokalt, regionalt og nationalt perspektiv.

Indsamlingen kan godt koordineres museer imellem. Koordinering kan også med fordel ske på et internationalt plan, når det er relevant.

Det handler også om at være solide nok, til at kunne klare sig. Enhederne, der bliver tilbage, skal sikres bedre.

- : Hvorfor er det internationale ikke tænkt med i skemaet? Skemaet skal ikke tænkes som et et-krydssystem, men et multipel-choicesystem. Alle niveauer er på spil. Skemaet skal betragtes dynamisk og ikke som enten/eller. Lokal forankring og national koordinering

- : Det er rigtigt at skulle tænke i fordele og ulemper i forhold til skemaet. Man kunne i stedet drøfte, hvilken organisering man må forvente af museerne, for at de kan løfte opgaverne? Der stilles nye krav til organisering, men de er ikke forskellige fra lokalt til regionalt til nationalt plan.

- : Indsamling skal ske lokalt på lokale museer. Kultur for alle kræver et lokalt tilknytningsforhold. Det regionale er sværere. Det nationale er det styrende, og det vi skal læne os op af. Det internationale niveau kan ikke udelades.

- : Det lokale betyder meget lidt i de naturhistoriske museers verden. Indsamling er interessant som national strategi.

Kommunerne er på vej ud af de naturhistoriske museer. Vores samlinger skal bindes op på universiteterne.

REGISTRERING

- : Viden skal ned på registreringsniveau og kan ikke løses af andre end den, der har samlet ind. På alle tre niveauer. Rigid registrering løst centralt er nonsens.

Indsamlingsinspektørerne skal selv registrere. Hos os har de ansvaret, men de skal ikke nødvendigvis udføre arbejdet selv på sagsniveau.

Vi har gode erfaringer med fællesmagasiner. Man kan forestille sig, at de kunne løse registreringsopgaven. Det er vigtigt, at viden følger genstanden ift. registrering.

- : Registrering går begge veje. Det er svært at få tid, men inspektørerne er de ansvarlige. Registrering skal ske lokalt. Regin er et eksempel på vellykket, national registrering, hvor man kan se hvad andre har. Det kunne man ikke tidligere.

- : Vi har haft drøftelser om fælles magasin. Man kunne have en lokal genstandsbeskrivelse, og samtidig have en national registrering.

- : Tidsmæssigt giver det ikke mening, at lade registreringen overgå til andre.

- : Hvis indsamling er forskningsrelevant hører registrering under indsamling. Derfor må det være den, der forsker, der også registrerer. Der skal være sammenhæng her. Måske er problemet ikke så stort.

- : Oprindelighed er et nyt, centralt element for de naturhistoriske museer, bl.a. dna. Noget arbejder vi forskningsmæssigt på i dag, mens andet ligger langt ude i fremtiden.

- : Hvem har det faglige ansvar for at lede og fordele ansvaret? Hvilket kildemateriale står vi med, det er det centrale spørgsmål.

- : I fusioner opdager man, hvor forskelligt indsamling og registrering er foregået. Egen erfaring viser, at med registratorer samler man bare ind og registrerer. Registrering skal være systematisk, og skabt af dem, der står i spidsen. Det skal bevares i al evighed. Det er en inspektøropgave, der ikke handler om at skrive numre. Opgaven skal løftes af dem, der har udført opgaven.

- : Regin/Museernes samlinger er et resultat af registratorens virke. Det offentliggøres uden at man forholder sig til kvaliteten af registrering fra Kulturarvsstyrelsens side.

Kvalitet kan opnås ved ressourcer. Sikkert også ved fusioner m.v. Men ressourcer skal der til.

- : Inddeling af opgaver i forhold til skemaet: opgaverne cykler op og ned. Især i forhold til bevaring, men også indsamling, registrering og forskning hænger tæt sammen på institutionen. Det kan ikke skilles ad. Det skal koordineres, hvilket vi allerede gør. De maritime puljer er et eksempel herpå. Det skal bare nedfældes i en national strategi.

- : Det er vigtigt med koordinering. Lokal indgang og samarbejde på nationalt niveau. Registrering hører til i forskning.

- : Kig eksempelvis på England: Collecting for the future/National Gallery. Der er man enig om, hvad lokal forankring betyder. Der er behov for perspektivtænkning, formulering af strategier, de næste 20 år frem. Tag udgangspunkt i registrene (Regin/Museernes Samlinger) - hvad mangler. Udarbejd på denne baggrund overblikanalyser på samlingsområdet – hvor er tendenser og huller?

- : Det er vanskeligt med så lange strategier. Godt med strategi, men med et rigt mål af fleksibilitet.

- : Verden rundt om os ændrer sig hele tiden, vi kan ikke have en fast strategi.

BEVARING

- : Det fungerer godt med fælles indsats. Men, pas på, at det ikke blive for stort, så man ikke ser museerne i øjnene, men kun pr. mail.

- : Genstande bør samles på magasiner og bevaringscentre svarende til et antal museer.

- : Fordel med fælles konserveringsafdelinger. Ekstremt godt. Enorm betydning at have tæt kontakt inhouse. Afstande betyder utroligt meget. Kritisk masse samlet et sted.

- : Det er en fordel at have sin egen konservator, bl.a. når man skal låne fra Nationalmuseet. Det vil være besværligt at have konservatorer placeret langt fra museet.

- : Bevaring er andet end konservering. Det er komplekst. Det er vigtigt med den daglige kontakt. Vigtigt at kende hinanden.

- : 7 bevaringscentre dækker landet. Ingen grund til at lave flere. Der er forskel på at have en konservator og en konserveringsafdeling på museet. Fordelen ved bevaringscentrene er at samle kompetencer.

- : Vi føler vi har vores egen konservator , også selvom hun ikke er fysisk på stedet. Det kan godt fungere med regionale centre.

- : Samlingerne skal være til rådighed for forskere udefra. Nogen steder skal det anmeldes flere måneder i forvejen, hvilket besværliggøre forskningen.

- : Man kan jo også prioritere i samling og lade noget blive tilbage på museet. Nogle ting, som vores skibe, kan ikke være placeret andre steder end lokalt.

Bevaring, forskning og formidling hænger sammen.

Et kulturarvmiljø i en landsby kan være på alle niveauer.

Gennem de seneste år, er modstanden mod at samle blevet mindre. Det er positivt.

- : Besøg fra forskere kan sagtens lade sig gøre.

- : I forhold til fælleskonserveringen er kodeordene nær/fjern, institution/fælles.

Konservatoren/genstandene må ikke være placeret for langt væk. Samtidig er det er stor fordel med den ekspertise, man kan trække på i et fællessamarbejde.

FORSKNING

- : Vi må, på trods af behovet for differentiering, kunne begå os i den internationale forskning. Her er der brug for en national strategi, f.eks. fælles projekter, for at blive taget seriøst. Hellere i dag end i morgen. Vi skal producere noget, der er bedre end det universiteterne producerer, for at få del i forskningsmidlerne. Ellers bliver vi til kulturhistoriske formidlingsinstitutioner uden seriøs forskning. Hovedmuseerne skal være drivkraften bag større fælles projekter. Men der skal stadig være lokal og regional vidensproduktion.

- : Det er en udfordring med de mange forskellige udmeldinger fra universiteterne. Hvordan får vi mest ud af samarbejdet? Det samme arbejde kan bruges på mange måder. Når vi kigger på museets arbejdsplaner forholder vi os samtidig til, hvad vi vil have ud i internationale tidsskrifter. Måske er det mere en opgave for mindre centre rundt om i landet. Sats på de områder, hvor vi har vores spidskompetencer.

- : Denne proces skal jo sikre tværfaglighed og viden. Fællesskaber skal ikke begrænses til geografiske forhold.

- : Forskning i internationalt perspektiv er ikke det eneste perspektiv, der er også et nationalt perspektiv. I vores region fylder det lokale meget. Museerne kan levere bidrag til større forskningsprojekter. Det skal defineres langt klarere at vi har mere end et internationalt niveau.

De små museer kan levere meget i kraft af netværk: puljer og samarbejder med store museer. Jeg mener, at man i staten også burde støtte de mindre initiativer ved en national strategi.

- : Det lyder, som om der er en international forskningsmåde at gøre tingene på. Er der behov for forskning? Hvilken? Og hvilken kender vi indenfor området? Man må starte med, hvad vi elementært vil. Og turde erkende, når der er noget, vi ikke ved. Ikke kun inden for landets grænser. Vi kan ikke det hele.

Måske er der behov for et udredningsarbejde om forskning? Der skal være plads til flere niveauer af forskning, så der også er plads til græsrodderne. Hvis alt det skal oparbejdes, skal nogen gå i spidsen, men der skal også samarbejdes. Fleksibelt system, hvor mange kan være med. Hvordan vokser de her ting op, det er vigtigt at få klarlagt.

-: Forskning skal afskaffes de steder, hvor den ikke kan evalueres på lige fod med universiteterne. Vi skal ikke have to slags forskning, men én slags, der kan evalueres af forskningsrådet. Så kan vi have vidensformidlere. Men der er kun én slags forskning.

Problemet er, at universiteterne ikke altid kan se idéen med museets forskning. Dette kunne være Kulturarvsstyrelsens opgave. Nogen må vide, hvordan man søger penge f.eks. fra EU. De kunne sidde i Kulturarvsstyrelsen som konsulenter. Eller der kan samles specialviden og rådgivere på hovedmuseerne.

- : Det er en stor styrke at have stærk forskning og stærk formidling.

Hvor er universiteterne henne i forhold til museerne?

Vidensopsamling ligger på museerne ikke på universiteterne.

Forskning på museer er udfordret ved ikke at være universitetsforskning. For at løse problemet har man i Esbjerg lavet centre, hvor man flytter museerne og universiteterne sammen.

Formidlingsinstitutionerne med forskning som hjælpemiddel. To forskellige ressortområder. Håber, at Kulturministeriet vil diskutere med videnskabsministeren.

Forskning er forudsætning for ny viden. I Forhold til publikationer står vi stærkt, for vi kan formidle til almindelige mennesker. På de små museer sidder brillante forskere, der alle er i netværk.

- : Kulturministeriet har lavet en udredning om området. Samspejlet mellem Kulturministeriet og Videnskabsministeriet er vigtigt. Hovedmuseerne skal i spil. Kulturarvsstyrelsen er en myndighed. Vi er i et fagområde. Kulturarvsstyrelsen bør understøtte udviklingen. Hovedmuseerne skal på banen. Kulturministeriets forskningsrapport er en kraftigt opfordring.

Forskning er værdiskabende. Forskning udfordrer det sammenhængende museumsvesen. Vi skal kigge på, hvad vi laver, hvornår og hvor. Specialistviden der kan anvendes.

Arkæologien er storproducenter af publikationer. Vi er ikke underdrejet universiteterne. De er underdrejet os.

FORMIDLING

-: Forskning på et internationalt niveau er ikke nødvendigvis nørdet. Vi skal kigge på puljerne. De er bundet sammen af store specialmuseer og mindre, lokale museer. Heri ligger mulighederne og fleksibiliteten. Gælder også for formidling. Formidling i samarbejde er rationelt. Man deles om arbejdet. Et organisationsspørgsmål.

- : Formidling gennem de sidste 10 år har vist den vej vi skal. Formidling foregår på alle niveauer.

Vi mangler en diskussion af, hvilke aldersgrupper, der skal vide hvad. Der burde være et sammenspil mellem Undervisningsministeriet og Kulturministeriet. Der mangler den grundlæggende vision for området. Er det bæredygtighed?

-: Formidling skal differentieres. Folkeoplysning: Hvordan kommer vores forskning ud til bredden? Alt måles i besøgstal, hvilket gør folkeoplysning besværlig. Hvad vil man kommunalt, regionalt og nationalt i forhold til formidling? Dannelsesbegrebet skal tilbage i vores praksis.

-: Igen handler det om niveauer. Men der mangler finansiering på et højere niveau, hvis man mener, at det er en prioritering. F.eks. at kommunen betaler en stilling i museets skoletjeneste.

-: Museerne bidrager til livslang læring. Vi skal tage den rolle alvorlig. Meget vigtigt at fremme samarbejde med Undervisningsministeriet, men på museernes præmisser.

-: Der er behov for en udmelding fra kommunerne om, hvad behovet er. Folk har svært ved at forholde sig til kulturarv, men den lokale kultur har de et forhold til. Det skal vi tage alvorligt og arbejde professionelt med. Kommunerne skal medtænke det lokale formidlingsområde.

-: Planlægning og gennemførelse. Det er to sider af formidling. Det er dyrt og vanskeligt at løfte lokalt. Gennemførelse kræver mange forskellige strenge. Museer skal være mere professionelle, hvis vi skal være alternative læringsrum. Hvordan og på hvilken måde?

-: Ministerierne mangler sammenhængskraft. OG samarbejdslyst. Formidling er jo i princippet alt internt og eksternt. Formidling er derfor også på alle niveauer.

- : Ved statsanerkendelsen i 70'erne var det en betingelse at have en museumspædagog ansat. Det er vist blevet glemt undervejs. Der er nationale opgaver, men også lokale og regionale opgaver, der kun kan løses på stedet.

-: Formidling fremover vil have mange former. Alle de ord vi ikke kan holde ud som kreativitet og oplevelse, kommer vi til at bruge. Tidskrævende og positivt.

Skal det, vi forlanger af børn og unges viden, skrives ind i loven?